

TORONTAI

A BÁNSÁG MAGYAR POLITIKAI NAPILAPJA
Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: Veliki
Beckerek, Obiljeva ucca 1. Telefon: 281 és 21

SZERDA, 1930 FEBRUÁR 26
59. ÉVFOLYAM 47. SZÁM

FELELŐS SZERKESZTŐ: Dr. MARA JENŐ
Előfizetési árak: évente 300, félévre 150, negyed-
évre 75, havonta 25 dinár. Megjelenik délelőtt.

Beográdból jelentik: Hétfőn este a Szrpszki Kraljban a német kolónia gyászemléket rendezett néhai dr. Köster német követ emlékére. A gyászünnepeken Mayer, a német iskola igazgatója, dr. Mozer és dr. Hiter tartottak nagyobb szabású beszédet.

Rómából jelentik: Viktor Emánuel királyon még a múlt hét folyamán egy sérvoperációt hajtottak végre, amely a legteljesebben sikerült. A lapok csak most foglalkoznak a király állapotával és megjegyzik, hogy a műtét sikerült és a király már a hét folyamán elhagyhatja a kórházat.

Beográdból jelentik: A belügyminiszter határozatával a Dunabánság központjába közigazgatási gyakorukul kinevezték Misity Milorádot, a vracari járás politikai gyakorukorukát. Irnokul ugyancsak a Dunabánság báni hivatalához kinevezték Heckl Raimond szarajevói rendőrtisztviselőt. (Avala.)

Beográdból jelentik: A minisztertanács határozata értelmében, bor-exportnál a jövőben nem szükséges többé a valutabiztosítás, mint ahogy azt a devizarendelet eddig követelte.

Párizsból jelentik: Tardieu pártja (a baloldali köztársaságiak) hétfői ülésén úgy döntött, hogy a kormány keddi bemutatkozásán a Chaumpeks-kormány ellen fog szavazni. A kormány programjának megvitatása során Tardieu maga is fel fog szólni és ismertetni fogja az okokat, amelyek pártját a kormány elleni állásfoglalásra kényszerítik. A helyzetet nagyon pesszimistikusan ítélik meg és az új kormány keddi premierjét a legkedvezőtlenebbnek tartják.

Beográdból jelentik: Ledovszki hárszongorista, aki csütörtöktől kezdve szakadatlanul szongorázott, hogy időtartamban megdöntse a világrekordot, hétfőn reggel befejezte játékát, miután 86 óras egyhuzambani szongorajátékával új világrekordot állított fel.

Newyorkból jelentik: A sanfranciskói városi jóléti intézmények közös lakomát rendeztek szombaton este. A banketten százhusz ember husmérgezést kapott, akik közül husz haldoklik.

TÖZSDE

Február 24.

MA 100 DINÁR:

Budapesten	9-95 pengő
Zürichben	9-12 sv. frank
Berlinben	7-30 ar. márka
Bécsben	12-37 silling
Triesztben	33-70 lira
Prágában	58-90 cseh kor.
Newyorkban	1-70 dollár
Bukarestben	299- leu

A flottakonferencia teljes kudarccal végződött és az 1935. évre napolják el a további tárgyalásokat.

London, febr. 25.

A Daily Express első oldalán hozza azt a szenzációs hírt, hogy

a flottakonferencia teljes kudarccal végződött és hogy a résztvevő nagyhatalmak egyértelműen megállapodtak abban, hogy a konferenciát 1935-ig elnapolják.

Ezen a tényen az sem változtat — írja lap — hogyha hivatalosan még egy-két napig cáfolják is az eseményeket.

A konferenciát kellő előkészítés nélkül, elsietve hívták egybe és ezen bukott meg. A legnagyobb szemrehányás itt Angliát érheti, mert ő volt a konferencia egybehívója.

Kutjepov tábornok hirt adott róla, hogy a Spartakus hajón szöktették meg (?)

Párizs, febr. 25.

Az Excelsior című lap szenzációs cikket közöl Kutjepov tábornok ügyével kapcsolatban. A lap cikke szerint,

a normandiai tengerparton kihálasztak egy üveget, amelyben Kutjepov tábornok megírta, hogy a Spartacus nevű szovjethajón hurcolták el. Megírta levelében egyáltalán, hogy milyen módon csalták törbe.

A tábornok állítólagos levelét irászakértőknek adta át a rendőrség. Ezek fogják megállapítani, hogy valóban Kutjepov írta-e a kérdéses levelet, vagy esetleg misztifikáció az egész.

Az „Uj Hírek” című párizsi orosz emigrációs lap cikkében azt írja, hogy Kutjepov tábornok most még feltétlenül életben van. A cikkíró véleménye szerint, a szovjet mindaddig nem teszi el láb alól, míg az ügy diplomáciai hullámai el nem ülnek.

A kínai bíróság elé először kerül fehér ember vádlotként.

Peking, febr. 25.

A kínai bíróság a napokban fog először ítélni idegen állam alattvalója felett. Egy amerikai hittérítő nemrégiben autójával elgázolt Peking utcáin egy kuli.

A hittérítő lemondott arról az elő-

jogáról, hogy európaiakból álló bíróság mondjon felette ítéletet, hanem önként áll a kínai bíróság elé.

Abban az esetben, ha a kínai bíróság a kínai törvények alapján fog ítéletet mondani ebben az ügyben, úgy a hittérítőre feltétlenül halálos ítélet vár.

Görögországban óriási károkat okozott a vihar és az esőzés.

Athén, febr. 25.

A fővárosban és a környékén pusztító óriási orkán és esőzés borzalmas károkat okozott, amelyek anyagi értéke több millió drachmára rug.

A főváros környékén kétszáz ház

összeomlott és hatszáznál több ember lett hajléktalan.

A vasuti forgalom is több helyen megbénult. Így Lamos előtt a Szimpon-expressnek is meg kellett állnia, mert a pályatest közel négyszáz méteres területen teljesen szétomlott.

A bolgár egyházak csatlakoztak a szovjet ellenes propagandához.

Szófia, febr. 25.

A bolgár egyházak szent szinódusa csatlakozását jelentette be ahhoz a világszerte megindult tiltakozó mozgalomhoz, amely

a szovjet vallásiüldözése miatt indult meg.

Bolgár körök véleménye szerint, ennek a tiltakozó mozgalomnak azonban erőteljes és főleg reális alapot kell teremteni. (Avala.)

A romániai portugál követ súlyos autókatasztrófa.

Bukarest, febr. 25.

Trgoviste közelében súlyos autókatasztrófa érte a portugál követség autóját. Egy lakodalomról hazatérő autó, amelynek sofőrje részeg volt, belehajtott a követség autójába.

Predrode követ, a felesége és három gyermeke, akik az autóban ültek, súlyosan megsebesültek. A másik autó három utasa ugyancsak súlyosan megsebesült.

Mária királyné megtekintette a központi egészségügyi intézet muzeumát.

Beograd, febr. 25.

Hétfőn délelőtt Mária királyné és Jelena hercegnő, a román király anyja, Hadzsity udvarhölgy kíséretében meglátogatták a beográdi központi közegészségügyi intézet muzeumát. A felséges vendégeket dr. Drinkovity Máté közegészségügyi miniszter és Stampar dr., a közegészségügyi minisztérium osztályfőnöke fogadta és üdvözölte, majd dr. Alkovity, a muzeum főnöke kalauzolta és ismertette előttük az intézményt és annak céljait. (Avala.)

A hivatalos lapban megjelent a jugoszláv-bolgár egyezmény.

Beograd, febr. 25.

A hivatalos lap hétfői száma bolgár és szerb nyelven közli a jugoszláv-bolgár megegyezés teljes szövegét, amelyet a két állam delegációja Szófiában megkötött.

A megegyezés a kettősbírtokosok ügyéről és a határmenti béke biztosításáról intézkedik. (Avala.)

A százezerre rugó tömeg miatt nem lehetett megtartani Radics cigányprimás temetését.

Budapest, febr. 25.

Hétfőn délután 3 órakor kellett volna végbemenni programmszerűen a világhírű cigányprimás, Radics Béla temetésének a Kerepesi úti temetőben.

A temetésre oly nagy tömeg verődött össze, amilyenre Kossuth Lajos temetése óta nem volt példa. A temetés közönségének a számát hozzávetőleg 90-100.000 emberre becsülik.

A temetési menet körül nem volt semmi zavaró incidens. A temetőben a sír mellett magasabb ravatalra helyezték a koporsót, hogy az egyházi besztertelést végezze a lelkeség.

Az óriási tömeg azonban váratlanul áttörte az igen gyenge rendőri kordont, elsodorta a rádióleadó készüléket és már-már közel volt az a helyzet, hogy a koporsót is felborítják, amikor négy rendőr felkapta a koporsót és visszavitte a gyászházhoz, ahol újra ravatalra tették. Itt mondották el azután a bucsubeszédet a halott cigánykirály koporsója felett.

A tervezett ötszáz tagú zenekar játékból sem lehetett semmi, mert az óriási tömeg szétszórtta és nem engedte a zenészeket a sírhoz.

Késő délután oszlott el végre az óriási tömeg, amikor azután a legnagyobb csöndben temették el a világhírű primást.

A sírnál mégis összeverődött mintegy harminc cigányzenész, akik utolsó bucsuzóul eljárászták a „Lehullott a rezgő nyárja” című dalt, a mellyel Radics művészete annyiszor könnyeztette meg a hallgatókat.

Egy becskerei orvos értékes találmánya.

Érleszorító műszert szerkesztett, amely a kar vértelenítésénél nagyszerűen bevált. — Nagy német cég hozza forgalomba a több államban szabadalmaztatott készüléket.

Becskekerek, febr. 25.

Érdekes találmányt szerkesztett dr. Salgó Imre becskerei orvos, egy érleszorító készüléket, amely megkönnyíti az erek leszorítását, a kar vértelenítését és bizonyára nagy segítségére lesz az ilyen esetekben szükséges orvosi beavatkozásnak. A készülék felfújható gummipárnákból áll, amelyeket egy labdacsból nyert levegővel fújnak fel olyan mértékig, amily mértékig kívánatos a kar leszorítása. A kívánt szorítás elérésekor a szorítottság rögzíthető és a kezelőorvos zavartalanul, nyugodtan hozzáláthat munkájához.

A készülékről a becskerei orvosi kar egyik tekintélyes tagja a következőképpen nyilatkozott:

— Az újszerű orvosi kezelésnek gyakori módja az erekbe való fecskendezés (intravenas injekción), ilyen esetekben, valamint vértömlesztésnél, érvágásnál gyakran szükséges az erek kisebb-nagyobb mérvben való pangásba hozása, vagy teljes összeszorítása, a teljes, vagy részbeni vértelenítés elnyerésére. Ez az eljárás szükségessé tette, hogy a leszorításnak eddig különböző módon alkalmazott, komplikáltabb módszereit egy célszerűbb és könnyen kezelhető műszerrel eszközöljük, ezt a műszert azonban mindeztől megkülönböztük. Az eddig alkalmazott külön-

böző eljárások sokszor igen megnehezítették a beavatkozást egyrészt azért, hogy a betegnek fájdalmat okoztak, másrészt pedig az orvosnak nem állott módjában a kellő nyomás előidézése, mert az eddig alkalmazott improvizált műszerekkel legtöbbször vagy túlerős volt az erek leszorítása, vagy tulgyenge, aminek következtében az erek leszorítását többször kellett megismételni, ami egyrészt a betegnek volt kellemetlen, másrészt pedig az orvosoknak jelentett idővesztést. Ezt a hiányt pótolja és küszöböli ki dr. Salgó Imre kollegám célszerű találmánya, az érleszorító készülék, amelynek segítségével egyszerű beavatkozással egyenletes és könnyen szabályozható nyomás hozható létre.

Munkatársunk felkereste dr. Salgó Imrét, aki látszólag nem szívesen beszélt találmányáról és szerénykedve elhárította kérdéseinket és csupán annyit jelentett ki, hogy találmányát több államban szabadalmaztatta, a műszert egy tekintélyes német cég készíti és hozza forgalomba és a gyakorlat fogja beigazolni, hogy az érleszorító készülék valóban fontos műszere az orvostudomány gyakorlati alkalmazásának.

Salgó Imre dr. műszere azokban az orvosi körökben, ahol eddig bemutatották, nagy sikert és elismerést aratott.

Kaszával támadt a feleségére.

Felmentettek egy gyilkossági kísérlettel vádolt földművest.

Becskekerek, febr. 25.

A becskerei törvényszék ötös tanácsa hétfőn délelőtt foglalkozott Kovács Pál gornjamuzsljai földmives bűnpörével. Kovács Pál ellen szándékos emberölés kísérletéért emelt vádat az ügyészség, mert 1929 augusztusában

kaszával támadta meg a feleségét, Máriát és a segítségére siető Mihály fiát a fején, Pált pedig az arcán sebesítette meg.

1929 decemberében konyhakéssel támadt a feleségére, mire az asszony két gyermekével megszökött. Kovács Pál késsel a zsebében kereste az asszonyt és többek előtt kijelentette, hogy „mind megöli őket, ha megtalálja családtagjait”. A csendőrség még aznap letartóztatta és azóta vizsgálati fogságban ül.

Kovács Pál a tegnapi főtárgyaláson kijelentette, hogy nem érzi magát bűnösnek.

Felesége állandóan gorombáskodott vele és a fia is a pártját fogta,

amin a kritikus alkalommal annyira feldühedt, hogy egy tányért vágott a fiához. Mihály erre egy hasáb fát ragadott fel és feléje dobta, majd az anyjával együtt rátámadt. A kaszával védekezett és ezenközben a tompa végével megütötte a fiát. Az asszonnyal különben állandóan rossz viszonyban élt, felesége háromszor is elhagyta és minden alkalommal nagy pénzzel távozott. A gyakori

perpatvar az asszony féltékenységé miatt keletkezett, pedig ő beteg ember, akinek nem kell más asszonya. A második veszekedés decemberben azért történt, mert télikabátot vett magának. Amikor új télikabátjában tért vissza, felesége a kapuban fogadta és szidalmazta és még azon délelőtt elhagyta, magával vitt azonban hétezer dinárt. Aznap kést vitt magával, mert attól tartott, hogy felesége vagy Budai Péter, akibe felesége szerelmes volt, megtámadja.

Kovács Pálné ezzel szemben azt vitatta, hogy

férje rosszul bánt vele és sürűn bántalmazta.

Kovács Mihály, Kovács Pál, a vádlott gyermekei, valamint Mér Teréz, Mora Ferenc, Mokker András becskerei, Kovács Éva, Lendvai Margit, Popovity Milenkó, Berta Mihály gornjamuzsljai tanuk kihallgatása után a bíróság befejezettnek nyilvánította a bizonyító eljárást.

Vukovity Mihály vezetőügyész vádbeszédében fentartotta a szándékos emberölés kísérletének a vádját, míg dr. Mrkusity Joszif védő védenccé felmentését kérte. A bíróság Kovács Pált felmentette azzal az indoklással, hogy nem látta beigazoltnak a gyilkossági szándékot és a gyermekek sebesülései miatt sem mondhatta ki bűnösnek, mert erre nézve nem volt vádindítvány. A felmentő ítéletet az ügyész is tudomásul vette és így az íogerős.

Elfogták a kültelki baromfilopások tetteseit.

Feltörték a baromfiólakat és a negyedik betörésnél felismerték a betörőket.

Becskekerek, febr. 25.

Jó fogást csinált tegnap a becskerei rendőrség: letartóztatta a külkerületben legutóbb elkövetett baromfilopások tetteseit. A harmadik külkerületből január elseje óta sűrűn tettek jelentést, hogy a várostól távolabb fekvő házakban tolvajok jártak, akik megdézsmálták a baromfiólakat és sokszor még a lelakatolt, gondosan elzárt ólakat is feltörték. Február 19-ikén éjjel betörést kíséreltek meg Szpaszojevity Veliszáv külkerületbeli lakos házába, de a baromfiól íeszegetése zajára figyelmessé lett Szpaszojevity és kiment az udvarra, hogy megnézze mi történik. A betörők már nem tudtak észrevétlenül távozni és Szpaszojevity előtt voltak kénytelenek elfutni, úgy hogy a károsult mindkettőjüket felismerte. Személyleírása alapján a rendőrség érélyes nyomozást indított és tegnapra kézrekerítette a baromfiótolvajokat: Gulyás János 51 éves és Radojev Krszta 21 éves becskerei napszamosok személyében.

Gulyás János és Radojev Krszta a rendőrségen beismerték, hogy rendszeresen akarták a külkerületbeli baromfiólakat fosztogatni,

de csak három esetben sikerült a válalkozásuk. Először február elsejére virradó éjjel Gajity Zsivodin házában jártak, ahová úgy jutottak be, hogy átmásztak az uccai kerítésen, feltörték a baromfiólakat és innen két pár pulykát vittek el. Második működési helyük Erdelyán Rakila udvara volt, ahol ugyanilyen módon két kakast és tíz tyukot loptak. Végül február 19-ikén éjjel Grubácski Péter udvarában jártak és innen négy tyukot szállítottak el. A zsákmányt részben elfogyasztották, részben Mojity Szófia piaci árusnak adták el. Amikor a rendőrség Gulyás és Radojev házában megjelent éppen csirkepaprikást találtak abból az olcsó csirkehusból, amit hűnös uton szereztek.

A két letartóztatott átadták a becskerei ügyészségnek.

Özv. Mangold Samuné meghalt.

A becskerei jótékonyági mozgalmak vezető személyisége ravatalon.

Becskekerek, febr. 25.

A becskerei zsidóságnak és a becskerei társadalomnak gyászava: a jótékonyági mozgalmak fáradhatatlan vezetője és lelke, özv. Mangold Samuné, hétfőn délelőtt fél tíz órakor rövid betegeskedés után élete 76-ik évében elhunyt. Mangold Szidónia urasszony néhány napja dőlt ágyának, állapota már szombaton súlyosra fordult, de közvetlen hozzátartozói sem sejtették, hogy a jótékonyiszivü urinó elkövetkezett élete végső óráihoz. Vasárnap este beköszöntött a válság és hétfőn délelőtt fél tíz órakor kezelőorvosa, dr. Gócs Endre, megállapította, hogy özv. dr. Mangold Samuné megszünt élni.

Halálának híre percek alatt elterjedt a városban és a lakosságból, felekezetre és nemzetiségre való tekintet nélkül, mély részvétet váltott ki. A hitközségi épületre és az Alekszandrova uccai 13-as szám alatti gyászházra, kitűzték a gyászlobogót, a Jótékony Zsidó Nőegylet pedig délután rendkívüli választmányi ülést hívott össze, amelyen megállapította a temetés rendjét.

A Jótékony Zsidó Nőegylet elhatározta, hogy özv. dr. Mangold Samuné végtisztességén testületileg vesz részt, a halálesetről gyászjelentést ad ki, a gyász jeléül elhalasztja összes meghirdetett vigalmi rendezéseit (teadélutánjait, gyermekbálját), március 30-ikára pedig rendkívüli közgyűlést hív össze, amelyet hosszú évtizedeken át fáradhatatlanul dolgozó elnöknője emlékének szentel. A temetésen, amely ma, kedden délután három órakor lesz az Alekszandrova uccai gyászszobából, dr. Niedermann Mór főrabbi, akinek

időközben engedélyezték a működést, fogja az első gyászbeszédet tartani, majd a nőegylet nevében Büchler Hugoné választmányi tag, a hitközség képviselőjében a távollévő dr. Neumann Gyula helyett dr. Iványi Mór alelnök, ismerősei és tisztelői részéről dr. Hubert Zsigmond mond utolsó istenhozzádót. A nőegylet és a nőegylet választmánya külön-külön koszorút helyez dr. Mangold Samuné ravatalára.

Mangold Samuné évtizedek óta páratlan energiával vett részt Becekekerek város csaknem minden emberbaráti mozgalmában. Nemcsak anyagilag támogatta a jótékonyági akciókat, hanem maga is fáradhatatlanul gyűjtött, agitált és toborzott híveket a nemes emberbaráti célok érdekében. Első volt ott, ahol adni kellett. Hosszu éveken keresztül választmányi tagja volt a Jótékony Zsidó Nőegyletnek, majd 1905-ben, érdemei elismeréséül, alelnöknek, 1914-ben pedig elnöknek választották, mely tisztségét halála napjáig ugyanolyan buzgalommal és szeretettel töltötte be, mint elnöksége első idejében. Nemrégiben alapítványt tett, amelynek ma már tetemes kamataiból egy szegény gimnáziumi tanulót segítéyznek.

Mangold Samuné nemcsak a Jótékony Zsidó Nőegyletnek, hanem valamennyi emberbaráti intézménynek részben vezetőségi, részben rendes tagja volt és adományait bőven juttatta minden emberbaráti célra. A köztisztületnek örvendő urasszony halálával sokat veszített Becekekerek városa, vele a jótékonyág nemesiszivü harcosa dőlt ki az elők sorából és ravatalához egy város soknyelvű és felekezeti szegényeinek imája száll: Adjon a Mindenható örök nyugalmat neki! . . .

Prágából jelentik: A prágai vasművek részvénytársaság mészban nyáinak központi raktárából ismeretlen tettesek hetven kilogramm dinamitot loptak el. Óriási az izgalom, hogy ez a nagymennyiségű robbanóanyag, milyen titokzatos kezekbe került.

Előléptetés. Az igazságügyi minisztérium Vukasinovity Jován becskeréki fegházfelügyelőt a második fizetési csoportba léptette elő.

Kultúrelőadás a Chevra-házban. A zsidó hitközség kulturbizottságának ifjusági osztálya vasárnap délután a Chevra-házban rendkívül látogatott kultúrelőadást rendezett, amelyet Spitzer Márton elnök nyitott meg. Spitzer bevezető szavai után dr. Neumann Gyula tartott mindvégig lebilincselő, érdekes előadást a zsidó szellemről, majd Gellen Évi Rosenfeld Mór egyik héber versét szavalta szerb fordításban igen ügyesen. Weisz Andor (Novibecsej) a zsidó kérdéstről tartott előadást. Havas Margit Giskalay János versét szavalta megérdemelten nagy sikerrel, eredeti felfogásban. Deutsch Ferenc Palesztináról mutatott be vetített képeket, amelyekhez Engel József szolgált magyarázatokkal. Az előadás közönsége az összes szereplőket meleg ünneplésben részesítette.

A mámor. (Sajtóbemutató az Orientben.) Strindberg nagyszerű drámáját dolgozta át film számára Paul Merzbach. És sikerült neki ebben az átdolgozásban megtartani Strindberg csodálatos gondolatait, úgy hogy az író minden nőgyűlöletén túl, látjuk az ő vérző, vonagló szívét, amelyhez a sors olyan kegyetlen volt, hogy csak bestiális hajlamu nőket dobott az útjába. Az egyik véglet mellett ott van azonban a másik: a világitótorony őreinek lánya szerepében, akinél bájosabb női alak kevés van az irodalomban. Örömminkre szolgál, hogy a már nagy fanfarral behirdetett hangos filmek mellett ilyen gyönyörű művészi termelést tud produkálni a néma film, amely a hallgatóját teljesen leköti. Az ember úgy érzi, hogy a szó, amely itt elhangzana, csak illuziórontó lehetne.

Leendő anyáknak kellő figyelmet kell fordítani arra, hogy bélműködésük rendszerben legyen, ez pedig a természetes „**Ferenc József**” keserűviz használata által érhető el. Nőorvosi klinikák vezetői egybehangzóan dicsérik a valódi **Ferenc József** vizet, mert könnyen bevehető és rendkívül enyhe hatása gyorsan és minden kellemetlenség nélkül jelentkezik. Kapható gyógyszerárakban, drogériákban és fűszerüzletekben.

Budapesti terménytőzsde.

Február 24-iki zárlat.

Buza	márciusi	20.74 (21.31)
	májusi	21.75 (22.23)
	októberi	22.28 (22.70)
Tengeri	májusi	13.22 (13.44)
	transito tengeri	12.89 (12.54)

Irányzat lanyha.

Csikágói terménytőzsde.

Február 24-iki zárlat.

Buza	márciusi	103 ⁷ / ₈ (110—)
	májusi	103 ³ / ₈ (114 ³ / ₄)
	juliusi	110 ³ / ₄ (116 ¹ / ₄)
Tengeri	márciusi	82— (85—)
	májusi	85 ⁷ / ₈ (88 ⁷ / ₈)
	juliusi	88 ¹ / ₄ (90 ¹ / ₄)

Irányzat változatlan.

Felmentették Cséki Mihályt és Fazekas Józsefet. A becskeréki törvényszék büntető egyes bírója Cséki Mihály sófför és Fazekas József napszamos bűnpörében — akiket mint ismeretes, azzal vádoltak, hogy kártyajáték közben elemelték Szücs János pénztárcáját — folytatta a tanulmányi tárgyakat, majd a vádbeszéd elhangzása után kihirdette ítéletét. A bíróság Cséki Mihályt és Fazekas Józsefet felmentette a lopás vádjáról és miután a felmentésbe az ügyész is megnyugodott, az ítélet jogerőre emelkedett.

Előadás az újrendszerű üzletvezetésről. Érdekes előadást rendeztek vasárnap délelőtt az Orient moziban. A zágrebi Danits és Bergmann-cég beltagja, Danits, érdekes előadást tartott a gyárüzemek és kereskedelmi vállalatok új, racionális vezetéséről és kimutatta, hogy a cég által szállított könyvelési lapokkal sokkal egyszerűbb, gyorsabb és kényelmesebb adminisztráció mellett tökéletesebb, pontosabb és megbízhatóbb üzletvezetés érhető el. Előadását vetített képekkel kísérte és a bemutatott új üzletvezetési rendszert érdeklődéssel nézték végig a megjelent magán- és banktisztviselők.

Jelmezből Banatszkikirályevivón A banatszkikirályevivói teniszklub kitűnően sikerült jelmezbálat rendezett, amelynek keretei messze kiemelkedtek a környéken rendezett bálok között. A mindvégig pompás hangulatban lejátszott táncmulatságon nemcsak a helybeliek, hanem környékiek, sőt becskerékiek is szép számban vettek részt és jelen voltak a helyi és járási hatóságok képviselői is. A szezon e legsikerültebb mulatságán három díjat osztottak ki, amelynek első díját Graudtnerné (kártyavető), második díját Heszné (jász), harmadik díját pedig Haldné (japán) nyerte meg. Sikerült jelmezből volt Rupenthalné, Pomorisac, Müller és Paunovity kisasszony. A crepajaiak testületileg tengerészruhában jelentek meg és kitűnően festettek.

Agilisabb működést kezd a Vörös Kereszt-egyesület.

Becskerék, febr. 25.

A Vörös-Kereszt egyesület becskeréki fiókszervezete vasárnap délelőtt tartotta rendes évi közgyűlését a vármegyeháza nagytermében. Mátyás Misa dr. nyitotta meg a közgyűlést és felhívására felolvasták az elnöki jelentést, amelyből kitűnik, hogy az egyesület nem igen fejtett ki működést. Baltity Vilkoné elnök távozása óta nem dolgozott olyan mértékben, amilyenben kívánatos volna.

A jelentés tudomásul vétele után új vezetőséget választottak, a jelölőbizottság jelölése alapján, amelyet egyhangúlag elfogadtak. Elnök dr. Kovácsévity Dusan, alelnök Nikolity Emil, titkár Petrovity Vaszilie, pénztáros Bröder Alekszander lett, az igazgatóság tagjai: dr. Zsupánszki Szilvákóné, Lazarevity Dragisáné, Mangold Samuné, dr. Várady Imréné, Elek Gyöznőné, Jelacsity Elza, dr. Sztajity Jován, Adamov Ráda és Gruncsity Dusan.

Kovácsévity Dusan dr. az elnöki szék elfoglalása után kijelentette, hogy minden igyekezetével azon lesz, hogy az egyesület minél agilisabb működést fejtsen ki és kérte a tagok támogatását.

Akik tévedésből a „**NARREN-ABEND**”-ra meghívót még nem kaptak, szíveskedjenek a Röhrich János dívatárucéghez fordulni. — Alarcosoknak a Narrenabendra bejárat a Plank-kert felől. (52)

Új vezetőséget választott a jedinszvo sportegyesület. A Jedinszvo sportegyesület a napokban tartotta rendes évi közgyűlését a Miletity uccai klubhelyiségében. Az évi jelentésből, amelyet a titkár olvasott fel, kitűnt, hogy az egyesület a bái szezon alatt több táncmulatságot rendezett, amely úgy anyagilag, mint erkölcsileg, fényesen sikerült. A vezetőségi beszámoló elfogadása után új vezetőséget választottak. Tisztelet-

Uralkodók, akik babérkoszorura is pályáznak.

30.000 vers egy pályázaton. — „Sorsom éjben született” énekelte II. Miklós cár.

Azt hiszem, Japánban minden ember költő. Japán elbűvölő ország, a vidék képe, a nagy vulkán, a kis vulkánok, a virágzó fák, a virágok illata, az ezektől könnyező levegő, az örökös napsütés: mind költészet. Nem csoda tehát, ha eme kellemes és illatos ország lakói költők és egyik-másik dologban művészek. Az elhunyt uralkodók, Haruko császárné és Mutsuhito császár is költők voltak és udvarukról elmondhatjuk, hogy ez a költők udvara volt: versüket irtak: a császári ház főkamárása, az uralkodó család tagjai, az udvarhölgyek és az udvari méltóságok.

V. György angol király koronázása alkalmára Mutsuhito mikádó, királyi barátjának és szövetségeseinek egy kis verset küldött. Ez a vers kétségtelenül igen értékes kézirat volt, de kibetűzhetetlen, mert Mutsuhito japáni írásjegyekkel vetette papírra, de szerencsére mellette volt az angol fordítás is: egy óda, egy lelkes himnusz a nemzetek egyetértéséről és a béke dicsőségére. Ez volt a világon az egyetlen költemény, melyet modern uralkodó irt uralkodótársának tiszteletére.

Mutsuhito gyakran és szívesen fordította muzsáját a politika mezejére. Az orosz-japán háború alatt irt egy költeményt, melyben sajnálkozott az ellenségeskedés kitérésén és elgikusán mondja: „Hát nem vagyunk mindnyájan testvérek? Honnan jön tehát az egyenlenség szellője, néhány gonosz hatalomtól támasztva?”

Japánban 1912-ben költői versenyt rendeztek. Mutsuhito császár ezen a versenyen „Golya a fenyő fölött” című költeményével vett részt. Ezen a költői versenyen majdnem 30.000 vers került a bírálóbizottság elé. A bírálóbizottság e nagymennyiségű vers közül mindössze 58-at talált dicséretreméltónak és ezen ötvennyolc költemény közül huszonegyet azzal tisztelt meg, hogy ünnepélyes ülés keretében a császári ház előtt felolvasták. A felolvasást a császár és a császárné egy-egy költeménye zárta le. A császárné versét háromszor olvasták fel, míg a mikádóé nagyobb tisztelet jeléül, ötször. Az első díjat a császárné udvarhölgye nyerte meg, akit Sono-nak hívtak.

A szerencsétlen II. Miklós orosz cár is ügyes verselő volt. Költészet a szomorúság és melankólija felé hajlott. Szilv lelkületének sajtószertű tükröződése, mintha sötét felhők közepe hulláman, ahol csak távoli

beli elnök Mayer Ferenc és Sichermann Leó lett, elnök Wegemann Ferenc, alelnök Schillesz János, első titkár Schillesz Vilmos, másodtitkár Eckert Károly, pénztáros Fáy Ferenc, másodpénztáros Csókás István, ellenőr Thiering Mátyás, másodellenőr Fekety József, felügyelő-bizottsági tagok: Zélig Mihály, Sichermann Mihály és Gerhardt József.

Március 1-én nagy alarcosbál a Centrálban.

Női trottör és férfi félcipők ez elött 200, ezelött és 225, most 125, 245 és 265, 165 dináros árban most 165 Vilim Herzfeldnél.

Tüzek fellobbanásai látszanak. Talán sejtette előre szomorú sorsát? Ime, néhány nagyon jellemző sora a sorsüldözött cári egyik költeményének:

Sorsom éjben született és sötétben táplálkozott.

Örömeim, szerencsém mulandók és lelkem vaktában liheg a felszabadulásért.

Melyet a kétségek jege vesz körül és hiteget a sehol fel nem lelhető békével.

Néhány évvel a világháború előtt a cár egy kis versgyűjteményt adott ki Olaf álnév alatt. Ezen versek izgalomtól remegők, gyászosak és alapjában véve aggodalmas rezgésűek s kétségbeesettek. Rokona, a hesszeni nagyherceg a gyűjteményből néhány verset, melyek a magasztosságban egymással szerves kapcsolatot képeznek, megzenésített. Miklós cár más költeményeiben a miszticizmus és vallásosság jut érvényre. Ezekben a versekben a szenteknek és az ortodox egyháznak fényes dicsőségeit éneklie meg, magasztalja a lemondás és az önfeláldozás keresztényi erényeit.

Viktória angol királynő, VII. Edward édesanyja is irt néha-néha verseket. Amikor Edward még öbölaló kis baba volt, a királynő, hogy férjének, aki viszont dilettáns komponista hírében állott, örömet szerezzen, német nyelven bölcsődalt irt. A költeményből annak idején csak tizenkét példányt nyomtak s a „Morning Leader” egyik levelezője, ki a ritka vers birtokába jutott, lekötölte lapjában. A csinos kis vers hevenyészett fordításban így hangzik:

Bölcsöd mellett kis fiacskám
Nem királynő vagyok én,
A szerető édesanya
Ringat téged lágy ölen.

Indiának minden kincse
Drágább nekem nem lehet,
Mintha édes mosolygással
Rám tekint két szép szemed.

S nem véd úgy meg semmi bajtól
Büszke bibor, baldachin,
Mint az Isten, mig itt szunnyadsz
Édesanyád karjain!

Montenegró királya, Nikita, is ér-

Eladó

Banatszki Dvoron a Lecsapoló Társulatnál márc. 8-án d. u. 2 órakor nyilvános árverésen egy 10 Hp. huzatos lokomobil.

Érdeklődni. 279
Han Martonnál Banatszki Dvor.

ORIENT BIOSKOP

Jön! Jön! Keddén, február 25-én 5. 7 és 9-kor. Szerdán, február 26-án 5. 7 és 9-kor.

L. ARGENT:
Pérez — Pérez

Jön! Amy Ondra: A KAVIAR HERGEGNŐ.

Rausch: A szenvedély álma
6 felvonásos dráma AUGUST STRINDBERG novellája nyomán.
„Rausch” nem beszélőfilm, de hangosabban szól mint igen sok Tonfilm.
Főszereplők: LARS HANSON és GINA MANES.

BALKAN BIOSKOP

A próbák miatt nincsen előadás.
Csütörtökön megnyitó, az első Tonfilm Becskerekben:
A MODERN FAUST.

Jegyek már kaphatók. Jegyek már kaphatók.

demés megemlítésre, mint költő. Több gyűjteményt adott ki „Hegydalok”-ból. Leánya, Elena olasz királyné is írt verseket.

XIII. Leó pápa künö latin verseket írt.

Erzsébet román királyné Carmen Sylva név alatt, német nyelven írt költeményeket és regényeket.

Mária román királyné is, mint tudjuk, meséket és költeményeket írt.

Hol van Kutjepov?

Párizs, febr. 25.

Olyan misztikus ködbe burkolózott a hetek óta eltiúnt Kutjepov tábornok ügye, hogy Párizs legtehetségesebb detektívjei sem tudnak átlátni a sűrű homályon. Minden elképzelhető nyomot felkutattak már, vagyoneket tüztek ki a nyomra vezetőnek, de eredménytelenül. Ahol az embéri tudás, ha még annyira töri is magát, csődöt mond, ott felváltja a babona és Párizsban ugyanis annyira hemzsegek a jósok, médiumok, clairvoyant-ok, hogy nem eseda, ha a felizgatott közvélemény egyenesen a leglehetetlenebb eszközökhöz folyamodik, csakhogy valami világosságot derítsen a titokzatos ügyre. Egy újságíró felkereste Anatole de la Martit, aki arról vált híressé, hogy előre megmondta, mely napon fog Leon Daudet száműzetéséből visszatérni és ugyancsak ő volt az, aki a nyár folyamán egy párizsi bankár ismerősének előre bejelentette a világrengető newyorki tőzsdekrachot. Azóta valóságos eszközök De la Martira és tömegesen zarándokolnak el a hívek, sőt a hitetlenek is, a titokzatos tehetségű orosz embernek lakására.

De la Marti először huzódott. A Kutjepov-ügyről nem akart nyilatkozni. Magam is orosz vagyok — mondotta — és nem ártom be magamat a politikába. Már pedig a generális eltűnése a nagy politikába vág... Senkit sem akarok gyanúsítani, oroszokkal csak nagyritkán jövök össze, nincs közöm az emigránsokhoz. Engedelmet, de nem nyilatkozhatom.

— Ismerte-e Kutjepovot?

— Nem ismertem, — feleli de la Marti — de sok mindent tudok róla és magam előtt látom... Künö, energikus ember, de orosz, tulságosan naiv, nem gyanakvó természetű, könnyen megbizik másokban, hamar lelkesedik és azt hiszi, hogy mindenké magáévá teszi ideáljait. Ó, nagyon jól látom Kutjepovot...

A különös ember a szavaknál behunyta szemét, fejét összefonja karjára támasztotta és így folytatta:

— Elment hazulról... Jól látom. Nyugodtan halad. Senki sem kényszeríti... Most körül néz... Bérkocsit keres, egy idegen kocsit, mert valami titokzatos utra indul... Ahová megy, ott már többször járt, amióta Berlinből visszatért — összszefüggés van Berlin és e között a

hely között — híreket vár, amelyeknek akciója körül nagy fontosságot tulajdonít. Ezen a helyen egy fiatalember lakik, de mások is megfordulnak ott... Egy házaspár is... A tragédiában a tábornokon kívül még ötven vannak belekeverve: két asszony és három férfi. Hogy hol van ez a hely? Párizsban. Igen. Is-tenem, melyik utcában?... A házszáma 63 és 7... igen, 7 is. Ebben a házban rátámadnak a tábornokra. Törbecsálták. Itt tartják fogva erőszakkal... De csak néhány óra hosszát. Amikor a rendőrség értesült róla, Kutjepov már nem volt ezen a helyen, már Párizst is elhagyta... Azóta még messzebbre hurcolták... Ahol most él, abban a lakásban két szoba van: egy nagyobb és egy kisebb... Kutjepov a nagyobbik szobában fekszik. Nem tud megmozdulni. De él. Ez már a harmadik hely, a hová elszöktették.

— Igazán életben van?

— Igen él. De nagy veszedelmek fenyegetik. Minden pillanatban meghalhat.

— Meg fog menekülni?

— Nem hinném — hangzik a bizonytalan válasz... — De azért ki fog pattanni a titok. Teljes világosság derül a Kutjepov-ügyre, még pedig február havában. árulás és pénz vezet a rejtély megfejtésére. Az eddigi nyomok mind hamisak.

— Tisztázódik-e az orosz kormány szerepe, bünyössége ebben az ügyben?

— Erre nem felelek — szolt izgatottan De la Marti... — Nem beszéllek politikáról és a szovjetről nem nyilatkozom.

Most felnyitotta a szemét, felemelkedett székéből, rágyújtott egy cigarettára, arcának misztikus kifejezése eltűnt és csevegő hangon beszélt tovább:

— A Kutjepov-affér sokkal nagyobb súlyu, mint ahogy ma hiszik. Ez nem pusztán egy ember tragédiája: Kutjepov olyan áldozat, akinek mártírja megváltja a világot. Az a merénylet, amelyet ellene elkövettek, a vég kezdete és egy történelmi folyamat megindulását jelzi. Ez a talányos eset az 1930-as év tisztulási periódusához tartozik, mert az ideai esztendő a rendnek, a boldogságnak az éve...

95

Látogassák meg saját érdekükben a

leipzig

tavaszi vásárt

1930 március 2-től 8-ig.

(Nagy technikai és építészeti vásár márc. 2-12-ig, textilt vásár márc. 2-6-ig)

Iparosok! Nagykereskedők!
Elvárnak benneteket itt.

Kb. 10.000 kiállító 21 országból.

Kérjen kimerítő felvilágosítást a Leipzig Messemint, Leipzig.

Zvaničan biro, lajpciskog sajam Beograd, Knez Mihajlova u. 33. szám.

D. Kovács
Moser & Wertheim-cégnél Novi Sad, Miletićeva u. 36. — Telefon 20-41.

A Zsidó Nőegylet mélyen megrendülve jelenti, hogy évtizedeken át volt odaadó elnöknője, az emberbaráti intézmények buzgó és áldozatkész pártolója,

özv. Dr. Mangold Samuné urnó,

rövid szenvedés után február 24-én reggel elhunyt.

A megboldogultnak tetemét február 25-én, kedden délután 3 órakor kísérik ki a zsidó temetőbe, örök nyugvóhelyére.

Az elhunyt a Nőegylet virágzása és a jótékonyág gyakorlása körül hervadhatatlan érdemeket szerzett.

Emlékét mindenkor a legnagyobb kegyelettel és tisztelettel fogjuk őrizni!

Vel. Bečkerek, 1930 február 24.

A Zsidó Nőegylet.

Eladó tavaszi szállításra nagyobb mennyiségű fajtisza, nemes gyümölcsfa, diszta, diszceserje és vadonc 175 báró Talián Tibor máriatelepi gyümölcsfaiskolájában Nova Kanjiža (Bánát). Arjegyzéket díjmentesen küld Nagymihály Antal faiskola kezelő.

A város legjorgalmasabb uccájában egy jömenetű, 30 év óta fennálló hentes- és meszarosüzlet más vállalkozás miatt, azonnal eladó vagy bérbeadó. Cim: a „Torontál” kiadóhivatalában.

Hirdessen a „Torontál” napilapban.

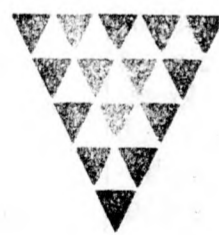
Pleitz Fer. Pál

könyvnyomdája

Veliki Bečkerek,

Obilićeva ucca 1. szám.

Telefon 21. Alapított 1846.

Nyomatványok modern kivitelben. Lapkiadás. Nyomatványraktár. Tömöntöde. Könyvkötészet. Vonalozó-intézet. Ruggyantabélyegzőgyártás.